

ПОГОДЖЕНО
протоколом засідання
наглядової ради № 7
від 18 грудня 2023 року

СТРАТЕГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ФОНДУ

Період дії стратегії: 2023-2027 рік

ЗМІСТ

- 1) Вступ
- 2) Місія, візія, принципи та цінності УМФ
- 3) Цільові аудиторії
- 4) Аналіз ключових стейкхолдерів
- 5) Наповнення фонду
- 6) Напрямки, проблематика, рішення та індикатори
- 7) Бенчмарки - Україна/міжнародний досвід

1. Вступ

«Лише молодь в змозі змінити Україну на краще, адаптувавши до вітчизняних реалій найкраще з досвіду інших країн. Я хочу заохотити молодих більш буйно мріяти і мати більше віри у власні сили. Якщо хочеш щось зробити – навчися, як це зробити, і зроби.»

Богдан Гаврилишин

Стратегія УМФ починається з цитати Богдана Гаврилишина - визначного українця, всесвітньо відомого економіста та великого патріота України, який присвятив роки свого життя підтримці молодих людей, бо вірив, що саме освічена молодь з амбітними мріями є рушійною силою якісного розвитку країни.

Саме ідея створення передумов для здійснення мрій молоді лягла в основу цього документу.

Цей документ визначає стратегію УМФ до моменту відміни воєнного стану або на період 4 роки.

Актуальність розробки стратегії УМФ визначає загальний контекст життя української молоді. Велика кількість молодих людей була вимушена виїхати за кордон на початку повномасштабного вторгнення російських військ в Україну. Значна частина молодих людей долучилась до волонтерської діяльності або стала на захист України у складі ЗСУ.

«Молодість у важкі часи» таке визначення можна дати контексту життя, в якому молоді люди в Україні отримують освіту, здобувають професійні навички, шукають першу роботу, створюють сім'ї та народжують дітей.

За результатами дослідження «Вплив війни на молодь України»¹ загалом 82% молодих людей зазначили втрати через війну. Найпоширеніші втрати від війни — це зниження або втрата доходу (36%) та погіршення психічного здоров'я (28%). Крім того, 18% зазначили розрив стосунків і стільки ж — розлуку з сім'єю, 16% — переміщення в інші населені пункти України (власне або членів сім'ї), 14% — смерть друзів або членів сім'ї, 6% — пошкодження житла і стільки ж — отримання травм, пов'язаних з воєнними діями (особисто або членами сім'ї).

Водночас, дослідження дозволило визначити ключові тенденції серед молоді, які характеризують зміцнення громадянського суспільства, попри втрати від війни.

Тенденції, виявлені в дослідженні, лягли в основу гіпотез, для написання стратегії:

- Пріоритетні життєві цілі, яких прагне молодь: сімейне щастя, здоров'я та професійна реалізація.

- Молодь прагне бути корисною своїй країні та активно долучається до волонтерської діяльності.

“Дослідження показало, що частка молоді, що займається волонтерством, зросла з 20% до 42% у 2022 році. На противагу 6%, які вперше долучилися до волонтерської діяльності протягом останніх 12 місяців в 2021 році, у 2022 році таких було вже 30%. Також значно збільшилась частка молодих людей, які серед життєвих цілей зазначили — бути корисними своїй країні: з 6% у попередній хвилі до 37% цього року.”¹

- Молодь хоче жити та реалізовувати себе в Україні з можливістю вільно робити свій вибір і розвиватись професійно.

“Зростання частки тих, хто не хоче виїжджати з України з 49% в 2021 році до 66%. Це може пояснюватись як посиленням патріотичних настроїв та соціальної згуртованості, так і виїздом частини молоді за кордон (тоді як ті, хто не хотів виїжджати, частіше залишались в Україні або повертались з-за кордону). В підтримку цієї тази також говорить бажання 76% молодих людей, які виїхали через війну за кордон, повернутись в Україну. Зокрема, 64% планують повернутися до свого населеного пункту, в якому раніше проживали, і тільки 2% — вже до іншого (решта не визначились). Прикметно, що 57% молоді за кордоном серед найважливіших цілей в житті зазначили бути корисними Україні.”¹

- Молодь об'єднана спільним баченням майбутнього України в складі ЄС та НАТО та підтримкою територіальної цілісності. “86% респондентів визначили як абсолютно неприйнятний варіант «Україна претендує лише на ту територію, яка підконтрольна їй станом на сьогодні», а 71% так само відкинули варіант встановлення миру, за якого Україна контролюватиме територію станом на 23 лютого 2022 року. Також порівняно з 2021 роком суттєво зросла підтримка вступу до НАТО (з 59% до 80%) та ЄС (з 57% до 85%).”¹

Створення УМФ є послідовним продовженням реалізації “Національної молодіжної стратегії 2030”, що визначає пріоритети державної молодіжної політики. Водночас, повномасштабне вторгнення російських військ та впровадження воєнного стану вплинуло на пріоритизацію розподілу державних ресурсів та, відповідно, виокремлює ключові сфери підтримки молоді під час війни.

Український молодіжний фонд є неприбутковою бюджетною установою — юридичною особою публічного права, уповноваженою Кабінетом Міністрів України здійснювати підтримку молодіжних проектів та виконання окремих завдань молодіжної політики. Фонд підпорядковується, є підзвітним та підконтрольним Міністерству молоді та спорту України та є окремою установою, яка виконує завдання, визначені Положенням про Український молодіжний фонд, для забезпечення ефективно реалізації молодіжної політики. Пріоритетні напрями здійснення Фондом підтримки розвитку молодіжної політики визначаються за погодження з Мінмолодьспорту.

УМФ як державна організація втілює конкурентну модель надання грантової підтримки для реалізації молодіжних проектів суб'єктів молодіжної роботи, за якої її суб'єкти виступають рівноцінними партнерами, володіють аналітичною інформацією, експертизою та досвідом, та створюють можливості

для молоді бути конкурентоспроможною, брати участь у житті суспільства, а також свідомо робити внесок у подальший його розвиток.

Український молодіжний фонд визнає важливість та у своїй діяльності орієнтується на досягнення мети і завдань, визначених у Національній молодіжній стратегії до 2—030 року. Зокрема, Фонд прагне стати ключовим актором у реалізації молодіжних проектів та ініціатив, спрямованих на забезпечення виконання стратегічних пріоритетів молодіжної політики.

Робота Фонду включає діяльнісний підхід, який передбачає спрямованість на стимулювання розробки та сприяння у реалізації молодіжних проектів, а також надання підтримки молодіжним та дитячим громадським об'єднанням, іншим суб'єктам молодіжної роботи на всіх етапах реалізації молодіжних проектів.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 року № 182, надання проектної підтримки суб'єктам молодіжної роботи здійснюється з урахуванням умов правового режиму воєнного стану. Тому, на період його строку дії та протягом шести місяців після його припинення чи скасування, діяльність Фонду передбачає надання бюджетних грантів за такими напрямками:

- залучення молоді до волонтерської діяльності для наближення перемоги та відновленні країни у післявоєнний період;
- підвищення рівня компетентностей молоді шляхом неформальної освіти;
- підвищення рівня економічної самостійності молоді.

У якості окремих компонентів діяльності, Фонд визнає важливість сприяння розвитку інноваційних форм, методів та інструментів молодіжної роботи, які сприятимуть підвищенню безпечності середовища і посилення життєстійкості молоді, формування навичок здорового способу життя, її спроможності та інтегрованості у суспільне життя. Також Український молодіжний фонд орієнтований на активну співпрацю з міжнародними організаціями, урядами, агентствами та установами зарубіжних країн, з метою реалізації міжнародних проектів та програм міжнародного співробітництва, підтримки розвитку молодіжної політики, а також спільного надання проектної підтримки суб'єктам молодіжної роботи.

Законодавча та нормативно-правова база:

Конституція України

Закон України “Про основні засади молодіжної політики”, підписаний Президентом України 27 квітня 2021 року

Національна молодіжна стратегія до 2030 року, затверджена указом Президента України № 94/2021 від 12 березня 2021 року

Державна цільова соціальна програма “Молодь України” на 2021-2025 роки, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України № 579 від 2 червня 2021 року

Додатково документ, на який спирається держава у своїй політиці це Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджені указом Президента України № 722/2019 від 30 вересня 2019 року

Постановою Кабінету Міністрів України № 182 від 28 лютого 2023 року
Положення про Фонд

Порядку надання проектної підтримки суб'єктам молодіжної роботи для реалізації молодіжних проектів на період дії правового режиму воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та протягом шести місяців після його припинення чи скасування.

2. Місія, візія, принципи та цінності УМФ

Місія Українського молодіжного фонду:

Забезпечення суб'єктів молодіжної роботи необхідними фінансовими, інформаційними, консультаційними на основі конкурентної моделі та створення можливостей для молодих людей бути ключовими учасниками розвитку України.

Візія Українського молодіжного фонду:

УМФ – прозора державна інституція, яка є надійним партнером для міжнародних та національних організацій у впровадженні інноваційних підходів до реалізації молодіжної політики, сприяє розвитку сфери молодіжної політики та суб'єктів молодіжної роботи відповідно до потреб молодих людей.

Цінності та принципи УМФ:

У своїй діяльності Фонд спирається на цілі та пріоритети, спрямовані на забезпечення ефективної реалізації молодіжної політики, з урахуванням принципів гуманізму, демократичності та прозорості прийняття рішень, наскрізності, доказовості, інноваційності, інклюзії, рівності прав і можливостей, та партнерства держави, громадянського суспільства, приватного сектору та академічної спільноти.

Ми прагнемо стимулювати колаборації: слугувати платформою, яка буде спонукати суб'єктів молодіжної роботи об'єднуватись, створювати спільноти та формувати консорціуми на основі цих спільнот.

Фонд підтримує та просуває цінності надійної репутації, відкритості та доступності у взаємодії, згуртованості та партнерства у реалізації цілей, швидкості у впровадженні необхідних рішень на основі аналізу потреб молоді.

Ми віримо, що молодь формує та є носієм української ідентичності та прагнемо, щоб за допомогою УМФ молодь транслювала свою ідентичність світу.

3. Бенефіціари та Цільова аудиторія:

Бенефіціарами діяльності Фонду є громадяни України, визначені ЗУ “Про основні засади молодіжної політики” як молодь, а також громади, в яких молодь реалізовує свої громадські ініціативи, та долучається до економічного розвитку в рамках приватного сектору.

Цільова аудиторія Українського молодіжного фонду (визначені Постановою Кабінету Міністрів України № 182 від 28 лютого 2023 року):

- громадяни України, визначені ЗУ “Про основні засади молодіжної політики” як молодь;

- громадські об’єднання із статусом юридичної особи, є неприбутковими організаціями та виконують молодіжну роботу та ті, що мають досвід провадження діяльності для продовження освіти протягом усього життя з метою отримання додаткових знань і навичок;

- заклади освіти та комунальні установи, які працюють з молоддю поза їх основною діяльністю та ті, що мають досвіду провадження діяльності для продовження освіти протягом усього життя з метою отримання додаткових знань і навичок;

- юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, що виконують молодіжну роботу та ті, що мають досвід провадження діяльності для продовження освіти протягом усього життя з метою отримання додаткових знань і навичок;

- юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, що виконують молодіжну роботу, зареєстровані відповідно до вимог законодавства та мають у своєму складі не менше 30 відсотків працівників віком до 35 років (крім громадських об’єднань та закладів освіти);

- фізичні особи - підприємці (другої та третьої групи платників єдиного податку), з досвідом провадження діяльності для продовження освіти протягом усього життя з метою отримання додаткових знань і навичок,

фізичні особи - підприємці, що виконують молодіжну роботу, зареєстровані відповідно до вимог законодавства та мають у своєму складі не менше 30 відсотків працівників віком до 35 років.

Напрями та пріоритети роботи з кожною цільовою аудиторією описані в шостому розділі.

4. Аналіз стейкхолдерів

Ключові стейкхолдери УМФ:

- Молодь є ключовим стейкхолдером та бенефіціаром програм Фонду. Залучення молоді при визначенні потреб, участь у програмах Фонду та зворотній зв'язок є критично важливим для успішного функціонування та ефективності Фонду.

- ІГС, заклади освіти, молодіжні центри - організації, що впроваджують молодіжні проєкти в рамках своєї діяльності. Виступають одним із отримувачів підтримки від УМФ для реалізації своєї діяльності.

- Міністерство молоді та спорту - профільне міністерство, що розробляє державну молодіжну політику та визначає її пріоритети.

- Інші центральні органи виконавчої влади, зацікавлені у пріоритетних напрямках діяльності УМФ.

- Академічні та наукові установи - проводять дослідження, розробляють аналітичні матеріали та надають експертні рекомендації для розвитку програм Фонду та оцінки їх ефективності.

- Міжнародні фонди - ключові партнери, які поширюють міжнародну експертизу та можуть надавати ресурси для реалізації молодіжних програм в Україні в рамках своєї діяльності з надання міжнародної технічної допомоги та підтримки розвитку громадського сектора в Україні.

- Українські благодійні фонди - ключові партнери на національному рівні, які гнучко адаптують свої програми діяльності відповідно до поточних викликів, розбудовують національні партнерські мережі з метою швидкого реагування та впровадження інноваційних підходів до роботи з молоддю.

- Бізнес та приватний сектор - стейкхолдер, який має високу зацікавленість у розвитку потенціалу молоді та залучення молоді до професійної діяльності.

УМФ прагне розвивати партнерські відносини з вищепереліченими стейкхолдерами для реалізації стратегії та розробки актуальних програм підтримки суб'єктів молодіжної роботи.

Стейкхолдери, які мають бути поінформовані про пріоритети та діяльність фонду:

- Громадяни України, визначені ЗУ “Про основні засади молодіжної політики” як молодь: доступність до інформації для молоді про можливості отримання підтримки, зрозумілість та прозорість правил та принципів роботи Фонду має слугувати стимулюючим фактором для створення власних ініціатив або використання можливостей, що надаються іншими суб'єктами молодіжної політики.

- Заклади освіти: стейкхолдери, які допомагають в розповсюдженні інформації про можливості та програми фонду серед молоді, сприяючи участі та розвитку молоді, а також можуть отримувати підтримку від УМФ для реалізації власних молодіжних проєктів.

- Медіа: Залучення медіа є важливим для інформування громадськості та молоді про досягнення фонду, актуальні пріоритети та відкриті програми УМФ.

- Органи місцевого самоврядування: можуть бути ключовими у визначенні пріоритетів для розвитку молодіжних ініціатив на місцевому рівні, підтримці та співпраці у реалізації програм фонду на території відповідних областей чи міст, а також брати участь у формуванні пріоритетів відповідних програм УМФ.

5. Наповнення Фонду / Ресурси для реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії Українського молодіжного фонду 2023-2027 років здійснюватиметься за рахунок та в межах коштів державного бюджету; добровільних внесків фізичних і юридичних осіб, також нерезидентів України; добровільних внесків урядів, агентств та установ зарубіжних країн,

міжнародних фінансових та інших організацій, зокрема у формі цільових грантів; а також інших джерел, не заборонених законодавством України.

Обсяги видатків на виконання Стратегії будуть щорічно уточнюватися з урахуванням можливостей Державного бюджету України. Також щороку конкретизуватимуться завдання за підсумками виконання Стратегії у попередні роки.

На період дії правового режиму воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та протягом шести місяців після його припинення чи скасування Український молодіжний фонд надає бюджетні гранти за рахунок коштів проектів міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством. За рахунок коштів державного бюджету забезпечується лише утримання дирекції Українського молодіжного фонду.

Фонд також усвідомлює, що в реалізації стратегії молодіжної політики зацікавлена не лише Держава, а й суб'єкти діяльності у сфері молодіжної політики, представники органів місцевого самоврядування, бізнесу, міжнародні та національні партнери, представники неурядових організацій та громадянського суспільства тощо.

Відповідно до Положення про Український молодіжний фонд кошти Фонду використовуються виключно для:

1) надання бюджетних грантів для реалізації молодіжних проектів молодіжними та дитячими громадськими об'єднаннями, іншими суб'єктами молодіжної роботи в установленому законом порядку, в тому числі на умовах співфінансування, що здійснюється на договірних засадах;

2) виконання окремих завдань з реалізації молодіжної політики, визначених Мінмолодьспортом для виконання державних цільових програм у сфері молодіжної політики, міжнародних договорів України та інших нормативно-правових актів у сфері молодіжної політики;

3) забезпечення провадження поточної діяльності Фонду, виконання покладених на Фонд функцій та повноважень у межах кошторису Фонду.

Відповідно, одним із важливих напрямів діяльності УМФ протягом часу реалізації Стратегії 2023-2027 має бути залучення й інших ресурсів та джерел фінансування, що забезпечать здійснення основної діяльності УМФ для досягнення очікуваних результатів.

Організація фандрейзингу зі сторони УМФ передбачає обґрунтування потреби в коштах і узгодження з інтересами потенційних фінансових партнерів, вибір зручного інструменту залучення коштів, який відповідає потребам та можливостям Фонду; формування, підтримку і розвиток зв'язків із партнерськими організаціями.

Основні джерела залучення додаткового фінансування:

1. Благодійництво – добровільна особиста та/або майнова допомога, яка не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

Підтримка молоді є одним із напрямів благодійництва. Благодійність є важливою складовою частиною громадянського суспільства та вагомим сегментом життя кожної країни.

Законодавча база благодійництва та його основа закладена в Законі України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

2. Спонсорство – добровільна матеріальна, фінансова, організаційна та іншاپідтримка фізичними та юридичними особами будь-якої діяльності з метою популяризації виключно свого імені, найменування, свого знаку для товарів і послуг.

3. Підтримка від міжнародних партнерів – це міжнародні організації, представництва міжнародних організацій в Україні, в місії яких передбачено надання фінансової допомоги на конкурсній основі у вигляді грантів, уряди інших країн, союзи країн, тощо.

4. Бізнес-янгели – приватні інвестори, які мають бізнес досвід та вкладають свої особисті активи в розвиток молодіжних проєктів.

5. Інші джерела, не заборонені законодавством України.

При роботі з визначеними джерелами фінансування УМФ може виступати:

- **як отримувач гранту** – отримувати партнерську підтримку з метою реалізації проєктів у сфері молодіжної політики;

- **як бенефіціар** – набувач благодійної допомоги, що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених Законом «Про благодійну діяльність та благодійні організації»;

- **як партнер** – спільна реалізація партнерської програми та/або координування партнерської підтримки, в разі якщо місія та мета відповідають меті діяльності УМФ;

- **як оператор** – отримує фінансування та визначає цілі, програми, сектори, напрями, забезпечує оголошення та конкурсний відбір проєктів, розподіляє кошти, здійснює моніторинг реалізації проєктів та звітування перед джерелом та громадськістю.

6. Пріоритетні напрями роботи УМФ на період дії воєнного стану, ключові виклики, індикатори та приклади рішень.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 182 від 28 лютого 2023 року пріоритетними напрямами діяльності УМФ на період дії воєнного стану є:

I. Залучення молоді до волонтерської діяльності для наближення перемоги та відновлення країни у післявоєнний період.

II. Підвищення рівня компетентностей молоді шляхом неформальної освіти (для безпеки життєдіяльності та життєстійкості, адаптації до ринку праці в умовах війни та післявоєнний період).

III. Підвищення рівня економічної самостійності молоді (створення нових чи додаткових робочих місць для молоді).

Варто зазначити, що ключові виклики були проаналізовані на основі серії зустрічей з представниками громадськості. Спільною проблематикою за трьома напрямками є потреба в інституційній підтримці суб'єктів молодіжної роботи з особливою увагою на розвиток молодіжних послуг в громадах.

I. Залучення молоді до волонтерської діяльності для наближення перемоги та відновлення країни у післявоєнний період.

Цільова аудиторія за напрямом:

- громадські об'єднання із статусом юридичної особи, які зареєстровані відповідно до вимог законодавства не пізніше ніж за шість місяців до отримання бюджетного гранту, є неприбутковими організаціями та виконують молодіжну роботу;
- заклади освіти та комунальні установи, які працюють з молоддю поза їх основною діяльністю.

Основною вимогою для отримання бюджетного гранту за цим напрямом є залучення не менше 70 відсотків молодих людей від загальної кількості учасників, визначених у проекті, поданому на конкурсний відбір, до суспільно-корисних робіт, відбудови громад, у тому числі молодіжних центрів та соціальної інфраструктури, інтеграції внутрішньо переміщених осіб у місцях тимчасового перебування тощо.

Ключові виклики у залученні молоді до волонтерської діяльності, на яких фокусується УМФ:

- низький рівень просвітництва про переваги набуття досвіду волонтерства;
- низька інституційна спроможність волонтерських ініціатив та обмежений доступ до ресурсів на програми залучення волонтерів, страхування волонтерської діяльності;
- низька залученість представниць та представників вразливих груп молоді, зокрема молоді з інвалідністю;
- вигорання серед волонтерів та відсутності ресурсів на програми відновлення для волонтерів.

Ціль: посприяти високому рівню залученості молоді (15%) у волонтерські ініціативи, з пріоритетами у наближенні перемоги та відновленні країни.

Індикатори:

- 1) Щорічний приріст кількості організацій, закладів освіти та комунальних установ, що отримали грантову підтримку за напрямом;
- 2) Збільшення на 10% кількості молоді, яка волонтерить протягом останніх 12 міс.;
- 3) Щорічне вимірювання приросту відсотку молоді, яка отримала досвід першого волонтерства;

- 4) Щорічне збільшення кількості волонтерів, які були залучені суб'єктами молодіжної роботи, які отримали підтримку УМФ;
- 5) Більше 10000 нових волонтерів серед молоді за 4 роки.

Приклади рішень:

- Інвестувати в розвиток менеджменту в сфері волонтерства, а саме в лідерів та спроможність організацій, в тому числі навчання проєктному менеджменту;
- надання ресурсів на розвиток інструментів залучення волонтерів в організації, в тому числі інструмент страхування волонтерів;
- попередження вигорання серед волонтерів та підтримка програм відновлення;
- програми підтримки впровадження цифрових інструментів проєктного менеджменту та залучення волонтерів.

II. Підвищення рівня компетентностей молоді шляхом неформальної освіти (здобуття знань, умінь та навичок для безпеки життєдіяльності та життєстійкості, адаптації до ринку праці в умовах війни та післявоєнний період).

Цільова аудиторія, за напрямом:

1. Юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, що виконують молодіжну роботу, зокрема:

- громадські об'єднання, які зареєстровані відповідно до вимог законодавства не пізніше ніж за шість місяців до отримання бюджетного гранту, є неприбутковими організаціями, а також мають не менше шести місяців досвіду провадження діяльності для продовження освіти протягом усього життя з метою отримання додаткових знань і навичок;

- заклади освіти та комунальні установи, які працюють з молоддю поза їх основною діяльністю та мають не менше двох років досвіду провадження діяльності для продовження освіти протягом усього життя з метою отримання додаткових знань і навичок;

- інші юридичні особи, які зареєстровані відповідно до вимог законодавства та мають не менше двох років досвіду провадження діяльності для продовження освіти протягом усього життя з метою отримання додаткових знань і навичок;

2. Фізичні особи - підприємці (другої та третьої групи платників єдиного податку), які зареєстровані відповідно до вимог законодавства та мають не менше двох років досвіду провадження діяльності для продовження освіти протягом усього життя з метою отримання додаткових знань і навичок.

Ціль: створити доступ до надавачів послуг з неформальної освіти з метою розвитку м'яких навичок та компетентностей для розбудови соціальних зв'язків, адаптації до сучасного ринку праці та самореалізації молоді.

Ключові виклики у сфері розвитку компетентностей та неформальної освіти:

- Відсутність моніторингу та оцінки якості програм неформальної освіти, відповідно неможливість визначення результативності цих програм, як наслідок - низька довіра до надавачів послуг;
- Недостатня кількість провайдерів програм з неформальної освіти (особливо в об'єднаних територіальних громадах, малих містах та сільській місцевості), відсутність єдиної бази надавачів послуг з неформальної освіти та рейтингової системи;
- розвиток та підсилення програм неформальної освіти відповідно до потреб сучасного ринку праці.

Індикатори:

- кількість програм неформальної освіти підтриманих фондом та щорічний приріст;
- приріст кількості молодих людей, які взяли участь у програмах неформальної освіти за підтримки УМФ;
- приріст молодих людей, які вказали на підвищення рівня компетентностей в результаті проходження навчання;
- приріст молодих людей, які дізнались про можливості отримання неформальної освіти з аналітикою за регіонами та різними групами молоді;
- 20% молодих людей знають про можливості неформальної освіти.

Приклади рішень:

- надання грантової підтримки на розробку програм з визначених (актуальних) тем, у тому числі з неформальної освіти;
- програми підтримки для розвитку неформальної освіти в громадах, малих містах та селах;
- підтримка інституційної спроможності та оснащення матеріально-технічної бази надавачів послуг з неформальної освіти з акцентом на об'єднані територіальні громади, малі міста та сільську місцевість;
- створення мобільних молодіжних центрів та підтримка вже існуючих;
- проведення адвокаційних кампаній програм Фонду;
- опитування потреб молоді та якості та доступності програм для молоді;
- надання можливостей для соціально вразливих категорій молоді та обов'язкове тестування програм з метою їх адаптації.

III. Підвищення рівня економічної самостійності молоді.

Умова для отримання бюджетного гранту за цим напрямом є створення нових чи додаткових робочих місць для молоді.

Цільова аудиторія:

- молоді особи віком до 35 років;

- юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, що виконують молодіжну роботу, зареєстровані відповідно до вимог законодавства та мають у своєму складі не менше 30 відсотків працівників віком до 35 років (крім громадських об'єднань та закладів освіти);

- фізичні особи - підприємці, що виконують молодіжну роботу, зареєстровані відповідно до вимог законодавства та мають у своєму складі не менше 30 відсотків працівників віком до 35 років.

Ціль напрямку: Забезпечення першого досвіду працевлаштування молоді за принципом: «гроші йдуть за молодою людиною», в тому числі через працевлаштування в професійному громадянському суспільстві, органах місцевого самоврядування та приватному секторі.

Ключові виклики в сфері підвищення економічної самостійності:

- недостатні заходи з профорієнтації, починаючи зі школи;
- відсутність ресурсів та слабка інституційна спроможність у суб'єктів, що виконують молодіжну роботу, для реалізації програм з розвитку професійних навичок;
- слабка взаємодія між приватним сектором, громадським сектором та державою в сфері розвитку соціального підприємництва та набуття професійних навичок;
- нерівномірне насичення ринку праці в розрізі сіл, малих міст та великих міст;
- слабка підтримка розвитку молодіжного підприємництва на місцевому рівні;
- демографічні виклики.

Індикатори:

- приріст кількості молодих людей, які отримали перше офіційне місце роботи;
- кількість молодих людей, що взяли участь у програмах із працевлаштування, стажування, менторства інших подібних, підтриманих Фондом;
- приріст новостворених юридичних осіб та ФОП за підтримки Фонду;
- розвиток середовища для розвитку молодіжного підприємництва;
- кількість партнерств між бізнесом та суб'єктами молодіжної роботи;
- об'єм та кількість наданої підтримки для відкриття власної справи з критерієм працевлаштування молодих людей + позитивний вплив на громаду;
- утворення нових робочих місць на базі громадських об'єднань.

Приклади рішень:

- програма за прикладом EU Youth Guarantee - гранти для роботодавців щодо надання програм менторства, стажування та здобуття досвіду на першому робочому місці;

- інші гранти на стажування та здобуття досвіду на першій роботі;
- підтримка соціальних ініціатив зі створення першого робочого місця для молоді (в тому числі соціальні підприємництва);
- освітньо-просвітницькі проекти, що сприятимуть офіційному працевлаштуванню;
- програми у форматі Еразмус+ для молодих підприємців та інші;
- підтримка створення роботи для молоді з інвалідністю в більших містах, з урахуванням доступу до реабілітаційних послуг та медична допомога вузькоспеціалізована;
- підтримка організацій, що формують середовище для розвитку молодіжного підприємництва, в тому числі шкільного.

Підсумовуючи ключові напрями роботи УМФ на період дії правового режиму воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та протягом шести місяців після його припинення чи скасування, варто зазначити, що діяльність Фонду буде спрямована на три рівні впливу:

- індивідуальному - створення переваг, які отримує молодь внаслідок реалізації певних програм та заходів за підтримки фонду.
- інституційному - розвиток інституційної спроможності суб'єктів молодіжної роботи
- секторальному - забезпечення ефективно реалізації молодіжної політики, підсилення методологічної бази молодіжних програм серед суб'єктів молодіжної роботи, забезпечення доступу до молодіжних програм всіх груп молоді, сприянню десегментації та реінтеграції суспільства завдяки молоді.

Важливо зауважити, що визначення конкретних значень індикаторів потребують додаткового аналізу наявних даних, визначення частоти і методів вимірювання та перегляд ключових індикаторів для кожного напрямку.

Коригування стратегії за умови припинення дії воєнного стану

Дана стратегія була розроблена на основі аналізу ключових викликів суб'єктів молодіжної роботи, тому актуальність відповідних програм, що будуть реалізовуватись на основі даної стратегії, буде зберігатись та збільшуватись, враховуючи потенційне зростання дефіциту людського капіталу у приватному секторі, органах місцевого самоврядування та громадському секторі.

Потенційне збільшення ресурсів для наближення перемоги та відбудови країни, ріст економічної активності та відкриття кордонів для чоловіків призовного віку, у разі припинення дії воєнного стану, може загострити критичність вирішення проблем у молодіжній сфері. Відповідно, з метою створення умов для самореалізації молоді в Україні, ми будемо доопрацьовувати стратегічні напрями діяльності та розвивати програми розвитку інституційної спроможності, масштабувати надання якісних пслуг для молоді по всій Україні.

7. Бенчмаркінг у сфері підтримки молодіжних проектів / Аналіз кращих світових практик та інших програм підтримки молоді в Україні

Програми Українсько-Датського Будинку Молоді: підтримка зареєстрованих організацій (які створені молоддю, які працюють для молоді, які реалізують проекти за участі молоді).

- стратегічні молодіжні проекти (промоція залучення молодих людей до суспільно важливою, культурної та політичної діяльності, яка матиме довготривалий ефект);

- волонтерські молодіжні проекти (підтримка волонтерських молодіжних ініціатив з фокусом на інклюзію, креативність, права людини, відновлення країни та сталий розвиток).

<https://theyouthhouse.org/support-grants>

Програми Європейського молодіжного парламенту: гранти для молоді для участі у європейських молодіжних подіях (особливо для політично активної молоді).

<https://eyp.org/what-we-do/projects-and-activities/standwithukraine/>

Фонд підтримки молодіжного підприємництва Кенія: гранти фінансової та бізнес підтримка для підвищення рівня самозайнятості молоді.

- кредити молодим людям, які вже мають існуючий бізнес (державна позика для масштабування бізнесу);

- тренінги для молоді у сфері бізнес-адміністрування;

- грант для виходу бізнесу на ринок, розвиток маркетингових стратегій;

- тренінги щодо працевлаштування.

<http://www.youthfund.go.ke>

Посилання на джерела:

1) Дослідження «Вплив війни на молодь в Україні», Підготовлено ГО «Аналітичний центр Cedoss» і дослідницькою агенцією Info Sapiens за ініціативи, а також технічної та організаційної підтримки Представництва Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні, Програми розвитку ООН в Україні та Міністерства молоді та спорту України, за фінансової підтримки МЗС Данії.)

Національні показники становища молоді як інструмент моніторингу й оцінки ефективності реалізації молодіжної політики в Україні Н. В. Тілікіна, DOI: 10.32702/2306-6814.2019.21.111, УДК: 308(316.4)